

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЖИВОПИС

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Першого (бакалаврського) рівня

**Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 29. 08. 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Живопис
Викладач (-і)	Сандюк Л.П., старший викладач кафедри Сандюк В.С., доц. кафедри Попенюк Ю.А., доц. кафедри Якимечко М.Б. – доцент кафедри
Контактний телефон викладача	Сандюк Л.П.+380672719961 Сандюк В.С.+380679480288 Попенюк Ю.А. +380678112523 Якимечко М.Б. +380679505937
E-mail викладача	Сандюк В.С. volodymyr.sandyuk@pnu.edu.ua Сандюк Л.П. larisa.sandiuk@pnu.edu.ua Попенюк Ю.А. yuliya.popenyuk@pnu.edu.ua Якимечко М.Б. mykola.yakymechko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	18 кредитів ЄКТС, 540 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації із студентами проводяться відповідно до графіку розміщеного на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є академічний живопис як вид образотворчого мистецтва, що розвиває мислення, уяву, формує відчуття гармонії, пластики ліній, плям та форм, дає розуміння гармонійного поєднання кольорів та їх відтінків. Живопис є базовою навчальною дисципліною в системі художньої освіти. В основу академічного живопису покладено принцип єдності в навчанні азам живописної грамоти та формувань вмінь і навичок реалістичного зображення. Живопис – вид образотворчого мистецтва, твори якого створюються за допомогою фарб, що наносяться на будь-яку тверду поверхню основи чи на поверхню полотна. Живопис використовує тон, колір, світлотінь і фактуру, оперує композицією. Він є важливим засобом художнього відображення та тлумачення дійсності. Курс навчання живопису полягає в розвитку здатності зображувати на полотні видимі предмети в природі і базується на всебічному вивченні натури. Навчання організоване за принципом від простого до складного таким чином, що здійснюється систематичне накопичення професійних знань і навичок, які включають і технічні прийоми освоєння живописної грамоти. Програма навчальної дисципліни складається з 12 тем, які охоплюють лекційні й практичні заняття, а також самостійну роботу студентів. Весь курс поділено на чотири змістові модулі: Змістовий модуль 1. Техніка акварельного живопису. ; Змістовий модуль 2. Техніка акварельного живопису. Змістовий модуль 3. Техніка живопису криючими матеріалами (акрил). Змістовий модуль 4. Техніка живопису криючими матеріалами (олія). Навчальна дисципліна «Живопис» пов'язана з іншими фаховими навчальними дисциплінами, які викладаються в інституті, зокрема «Рисунок», «Основи композиції», «Історія мистецтв», Також, «Живопис» є основою для вивчення на третьому і четвертому курсі дисципліни «Рисунок та живопис за фахом».	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами основ теорії та практики академічного живопису, як базової дисципліни підготовки митців-художників, - відображення видимої(об'єктивної) реальності. - досягнення живописної грамоти.	

Основними цілями вивчення дисципліни є:				
- вільне володіння живописними навиками. - освоєння прийомів творчого пошуку в розв'язанні практичних завдань. - освоєння різних технік виконання, технологій живописних матеріалів. - розвиток образотворчого мислення, що є необхідним для творчої діяльності в усіх видах образотворчого мистецтва.				
4. Програмні компетентності та результати навчання				
Програмні компетентності				
ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.				
ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)..				
ЗК 11.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних				
ФК 4.Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.				
ФК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.				
ФК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.				
Результати навчання				
1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.				
2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.				
6.Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.				
7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого мистецтва, та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.. Визначати мету, завдання та етапи мистецької та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.				
16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.				
5. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття			Загальна кількість годин	
лекції			8	
практичні заняття			202	
самостійна робота			330	
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
1,2,3,4	«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» мис	1-2	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота

1 курс			
I семестр			
Змістовий модуль 1. Основи акварельного живопису. Залік			
Тема 1 Акварель, гуаш, темпера як матеріали малярства.	2		
Тема 2. . Натюрморт на тональні ахроматичні відношення. Формат А-2, папір, акварель.		20	40
Тема 3. Натюрморт з предметів побуту на хроматичні відношення. Формат А-2, папір, олівець, акварель.		24	40
II семестр			
Змістовий модуль 2. Техніка акварельного живопису. Екзамен			
Тема 4. Малярство як виразник матеріальної та духовної культури	2		
Тема 5. . Натюрморт з предметів побуту на вивчення контрасту кольору. Формат А-2, папір, олівець, акварель.		28	50
Тема 6. Натюрморт з народного побуту (Гуцульщини, Покуття, Опілля) на вивчення матеріальності предметів. Формат А-2, папір, олівець, гуаш.		30	54
2 курс			
III семестр			
Змістовий модуль 3. Техніка живопису криючими матеріалами (акрил). Залік			
Тема 7. Технічні особливості олійного, акрилового та темперного живопису.	2		
Тема 8. Натюрморт з народного побуту (Гуцульщини, Покуття, Бойківщини) на виявлення основних світлотіньових і кольорових співвідношень. Формат 60 х50, оргаліт, олівець, акрил.		24	40
Тема 9. Натюрморт з предметів побуту на нюансному поєднанні кольорів і відтінків. Формат 60х50, оргаліт, акрил.		20	40
IV семестр			
Змістовий модуль 4. Техніка живопису криючими матеріалами (олія). Екзамен			
Тема 10. Натюрморт в світовому і українському образотворчому мистецтві. Олійний живопис.	2		
Тема 11. Натюрморт з гіпсовою розеткою на передачу матеріальності предметів. Формат 50х60, олія.		20	30
Тема 12. Натюрморт з гіпсовою головою. Формат 80х60, олія.		34	36
Всього	8	202	330
6. Система оцінювання дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання з навченої дисципліни проводиться з метою перевірки знань і вмінь студентів, виявлення якості засвоєних компетентцій, формування рейтингу успішності. Оцінювання результатів навчання відбувається на принципах систематичності, об'єктивності та прозорості. Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Прикарпатського національного		

університету імені Василя Стефаника. Оцінювання результатів навчання відбувається згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника:

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

Семестровий (підсумковий) контроль з дисципліни «Живопис» проводиться у формі (екзамену -2 і 3 семестри, заліку – 1-4 семестри) . Навчання оцінюється за 100 бальною шкалою.

Шкала оцінювання			
Університетська	Національна		Шкала ЄКТС
90-100	5	відмінно	A
80-89	4	добре	B
70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25		Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Оцінювання результатів навчання з дисципліни передбачає поточне оцінювання на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, а також складання екзамену.

Загальна система розподілу балів за різні види робіт

1 семестр (залік)

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	80
Самостійна робота	20
Заг. к-ть	100

2 семестр (екзамен)

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
---------------------------	-----------------------------

	<table><tr><td>Практичні заняття</td><td>80</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>20</td></tr><tr><td>Заг. к-ть</td><td>100</td></tr></table>	Практичні заняття	80	Самостійна робота	20	Заг. к-ть	100		
	Практичні заняття	80							
	Самостійна робота	20							
	Заг. к-ть	100							
	3 семестр (залік)								
	<table><tr><td>Вид навчальної діяльності</td><td>Максимальна кількість балів</td></tr><tr><td>Практичні заняття</td><td>80</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>20</td></tr><tr><td>Заг. к-ть</td><td>100</td></tr></table>	Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів	Практичні заняття	80	Самостійна робота	20	Заг. к-ть	100
	Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів							
	Практичні заняття	80							
	Самостійна робота	20							
	Заг. к-ть	100							
	4 семестр (екзамен)								
	<table><tr><td>Вид навчальної діяльності</td><td>Максимальна кількість балів</td></tr><tr><td>Практичні заняття</td><td>80</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>20</td></tr><tr><td>Заг. к-ть</td><td>100</td></tr></table>	Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів	Практичні заняття	80	Самостійна робота	20	Заг. к-ть	100
	Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів							
Практичні заняття	80								
Самостійна робота	20								
Заг. к-ть	100								
Вимоги до письмової роботи	Студенти виконують творчі завдання із самостійної роботи. Під час самостійної роботи студенти виконують творчі роботи згідно тематики та завдань визначених викладачем. Це завдання переважно стосуються виконання етюдів окремих предметів побуту , фруктів , квітів та виконують декоративне вирішення натюрмортів тощо. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 20.								
Практичні заняття	Під час практичних занять студенти виконують творчі роботи згідно тематики та завдань визначених викладачем. Вимоги до виконання студентами практичних робіт подаються викладачем перед виконанням кожного завдання. Перегляд творчих робіт відбувається в кінці кожного семестру у дату затверджену на засіданні кафедри. Система оцінювання практичних занять визначена у Положенні про «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». Максимальна кількість балів за практичні заняття – 80.								

Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю визначаються в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf) та згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf Студент допускається до семестрового контролю при відсутності пропусків занять та виконанні усіх видів робіт передбачених силабусом навчальної дисципліни.
Підсумковий контроль	Вивчення дисципліни передбачає залік в кінці 1 та 3 семестра. Залік виставляється на останньому занятті. Оцінка у 100 – бальній шкалі формується як сума балів за практичні заняття та самостійну роботу студента. Вивчення дисципліни передбачає екзамен у в кінці 2 та 4 семестра. Семестровий контроль у формі екзамену здійснюється на основі результатів роботи студента впродовж усього семестру, Виставляється підсумкова оцінка за практичні заняття та самостійну роботу студента у 100 – бальній шкалі. При отриманні студентом від 1 до 50 балів студент повинен перездати завдання до тем занять за другим талоном. Якщо підсумкова кількість балів з дисципліни складає мінімум 51 та максимум 100 балів, студент має право складати екзамен у разі виявлення ним бажання підвищити рейтингову оцінку з навчальної дисципліни. При цьому оцінка за екзамен виставляється на основі виконаних студентом екзаменаційних завдань і вважається остаточною. Присутність студента на іспиті у день його складання є обов'язковою і не залежить від принципу нарахування підсумкової кількості балів за вивчення навчальної дисципліни. Складання екзамену здійснюється у формі практичної роботи на тематику відповідного змістового модуля. Завдання виконується : 1 курс аквареллю на аркуші формату А-2. , 2-курс – криючими матеріалами на заданому форматі. Студент повинен: – Виконати живопис згідно з вимогами композиції та кольорознавства. – Правильно передати тональне та кольорове рішення предметів

– Виявити форму предметів засобами передачі тональних та кольорових співвідношень.

Шкала оцінювання			
Університетська	Національна		Шкала ЄКТС
90-100	5	відмінно	A
80-89	4	добре	B
70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25		Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

7. Політика навчальної дисципліни

Практичні роботи:

Планується виконання студентами практичних творчих робіт, етюдів тощо.

Академічна доброчесність:

Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:

1. Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція) у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

2. Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;

3. Кодекси честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски занять відпрацьовуються шляхом підготовки індивідуальних творчих завдань (практичних робіт, начерків тощо) та опрацювання літератури із лекційних курсів.

Додаткові бали

Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за домашні завдання, поглиблене вивчення певних питань за додатковою літературою з лекційних курсів; виконання додаткових завдань із практичних занять.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали.

Неформальна освіта

Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Варення Микола Васильович. Живопис. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2019. 128 с.
2. Вібер Ж. Живопис та його засоби. М.:Видавництво В.Шевчук, 2004. 232 с.
3. Гуменний Ю. Живопис. Альбом. Миколаїв : Шамрай, 2007. 106 с.
4. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 112 с.
5. Гопцій О. Б., Матвєєва П. М. Рисунок, живопис, скульптура: навч. посіб. Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 178 с.
6. Денисенко С. М. Основи композиції і проектної графіки: навчальний посібник. К: НАУ, 2021. 52 с.
7. Жердзицький В. Живопис. Техніка і технологія. - Харків: Колорит, 2006. 327 с..
8. Кириченко М.А. Кириченко І.М. Основи образотворчої грамати. - К., «Вища школа», 2002. 190с.
9. Овсійчук В. Українське малярство Х-ХVIII ст. Проблеми кольору. Львів :[б. в.], 1996. 479 с.
10. Опанас Заливаха. Альбом. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2016. 120 с.
11. Печенюк Таміла. Кольорознавство. – К.: ГраніТ, 2009. 190 с.
12. Прокопович Т. А., Панфілова О. Г. Живопис. Методичні рекомендації з освітнього компоненту. Луцьк, 2022.15 с.
13. Сланський Б. Техніка живопису та реставрації . Київ : Мистецтво, 2009. 304 с.
14. Туманов І.М. Рисунок, живопис, скульптура (текст) : теоретико – методологічні основи комплексного навчання : навч. посіб. Львів : Аверс, 2010 . 496 с.
15. Фіголь О., Мисюга Б. Михайло Фіголь. Альбом. Львів: Кварт, 2018. 312 с.

Допоміжна

1. Giovanni Tommasi Ferroni. Canto Dopo Canto. SanBenedetto del Tronto. OPERA, 2021. 176 р. 14. Giovanni Civardi. Il Nudo Maschille Strutture e Metodi di Rappresentazione. Milano/Il Castello/Collane Tecniche, 1991. 224 р.
2. Ivan Lendl. Alfons Mucha.Bratislava: Slovart, 2018. 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpgb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>

Викладачі

_____ ст. викл. Сандюк Л.П.

_____ доц. Сандюк В.С.

_____ доц. Попенюк Ю.А.

